

Remissvar

Förslag till förordning om netto-nollindustrin – Net Zero Industry Act - KN2023/02708

H2 Green Steel är en pionjär inom den svenska nyindustrialiseringen och den globala klimatomställningen. Genom att vara världsledande inom storskalig vätgasproduktion bidrar H2 Green Steel till att ställa om industrier som kräver stora tekniskifften. Vi börjar med stålindustrin, som står för 7-8% av de globala utsläppen och bygger nu Europas första nya stålverk på 50 år, tillika världens första gröna stålverk.

Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till förordning om netto-nollindustrin (NZIA) och vill med anledning av det framföra följande synpunkter.

Slå vakt om den inre marknaden

H2 Green Steel välkomnar att EU-kommissionen sätter särskilt fokus på netto-nollindustrin och tekniker som behövs för nå noll eller nära nollutsläpp. För att klara av klimatomställningen krävs det att industrin ges förutsättningar att investera i den teknik som krävs för att få bort utsläppen från basindustrin. För att säkra en långsiktig konkurrenskraft för EUs industri bör regelverken styra mot att investeringarna genomförs där de är mest kostnadseffektiva.

Det är särskilt viktigt att slå vakt om den inre marknaden, villkoren att driva företag inom unionen får inte skilja sig allt för mycket. Ett fåtal stora europeiska länder står idag för den absoluta majoriteten av det statsstöd som ges inom unionen. Det utgör i sig en snedvridning av den inre marknaden och än mer generösa statsstödsregler exempelvis inom NZIA riskerar att förstärka denna obalans. Det är viktigt, inte minst för Sverige och svenska företag, att företagen ges möjlighet att konkurrera med sina europeiska motsvarigheter på lika villkor. Därför bör restriktivitet tillämpas i frågan om nya lättnader av statsstödsreglerna och eventuella nya stöd i största möjliga utsträckning harmoniseras och fördelas genom exempelvis EU-gemensamma fonder såsom innovationsfonden.

Den föreslagna och EU gemensamma "European Sovereignty Cleantech Fund" är i detta sammanhang ett mycket bättre/mindre dåligt alternativ än att lätta på statsstödsreglerna på medlemsstatsnivå. I synnerhet om fonden ger stöd utifrån kriterier som bygger på kostnadseffektivitet (dvs stöd till de investeringar som behöver minst stöd per klimatnytta eller produktionsvolym), liknande det stöd som nu planeras i de EU-gemensamma vätgasauktionerna under Innovationsfondens "Hydrogen Bank". Med Sveriges industriers goda förutsättningar kan Sverige för denna fond bli en nettomottagare.

Nya företag – nya möjligheter

Investeringarna i netto-nollindustrin är nödvändiga för att den europeiska ekonomin ska lämna de fossila utsläppen bakom sig. Samtidigt är det viktigt att understryka att det är den europeiska ekonomin som ska ställas om och därför är det avgörande att stöd och lättnader som införs inte enbart riktas till redan etablerade industriföretag. Start-ups och scale-ups måste ges samma villkor som etablerade aktörer för att Europas ekonomi ska bli en inkubator för netto-nollindustrier. Detta gäller i frågor om tillståndsprocesser, men också gällande tillgången till finansiering och stöd från de gemensamma fonderna.

Vätgas – viktig insatsvara

H2 Green Steel välkomnar att EU-kommissionen pekar ut elektrolys som en särskilt viktig teknik för noll-utsläpps industrierna. Produktion av vätgas är en central del i att ställa om industrin i allmänhet och stålindustrin i synnerhet. Samtidigt är det viktigt att understryka att en elektrolysör i sig inte skapar en noll-utsläppsindustri. Det är användningen av vätgasen i industriella applikationer som leder till att industrin sänker sina utsläpp. Därför vore det önskvärt med ett bredare perspektiv där även annan teknik som är nödvändig för att eliminera processutsläppen inkluderas. För stålindustrin kan detta exempelvis omfatta ljusbägsugnar och reaktorer för direktreduktion av järnmalm med vätgas.

H2green steel

I sammanhanget är det också viktigt att resurser läggs där de gör mest nytta. Vätgas utgör en kritisk del i elimineringen av processutsläpp från stålindustrin och från andra basindustrier. Den klimatnytta som vätgasen kan skapa i dessa sektorer genom direktanvändning är betydande och är svår att skapa på andra sätt. Därför bör fokus ligga på just direktanvändningen av vätgas för industriella applikationer och inte produktion av vätgas som i ett senare skede ska användas för elproduktion eller uppvärmning, ett användningsområde som dessutom är förknippat med betydande energiförluster och därmed låg energieffektivitet.

Påskynda utfasningen av det fossila

Omställningen av industrin drivs idag av ett antal företag som agerar "front runners", det handlar oftast om gemensamt agerande från kund- och producentsidan. De är frivilliga åtaganden från kunder som driver efterfrågan och en marknad som är beredd att betala en initial premie för klimatnyttan (innan kostnaden för utsläpp är helt implementerad i ETS eller andra styrmedel. För att påskynda omställningen av hela industrisektorn och säkerställa att utsläppen från basindustrin som helhet sjunker snabbare bör det övervägas att införa styrmedel som påskyndar marknadsuppbyggnaden, dvs kundefterfrågan. Idag har den europeiska bilindustrin bindande mål för utsläpp från fordonen. Analogt skulle kunden som använder mycket stål få bindande mål för utsläppsminskningar från stålproduktionen, dvs mål för uppströms Scope 3 utsläppsminskningar. En alternativ konstruktion är bindande mål på användning av en viss kvot "nära-nollutsläpps-stål", som succesivt ökar över tid. Dessa konstruktioner skulle bygga en mycket stabilare och större marknad jämfört med att fokusera på offentlig upphandling (som nu görs i förslaget till NZIA).

Kompetensförsörjning avgörande

Vi ser positivt på att EU-kommissionen väljer att lägga kraft på kompetensförsörjning. De föreslagna nettollakademierna har möjlighet att bidra till att förbättra kompetensförsörjningen. H2 Green Steel ser också att industrin har möjlighet att bidra som en konstruktiv kraft i detta arbete.

Jesper Gyberg Ek

Director of Public Affairs

Lina Håkansdotter

Global Head of Sustainability and Corporate affairs